

2 तपोवनस्य सभाभवनं
आवर्ष पर्यटकानां कृते
उद्घाटितं भविष्यति -
कुलदीपसिंहः पठानिया

3 युवभ्यः शुभवार्ता,
जेबीटीसहितम् १,४२३
पदानां नियुक्तये
आयुसीमायां द्विवर्षीयापकर्ष
दातुं सिद्धता

4 संस्कृतस्य
व्यावहारिकरूपेण
परिणतिरेव भारतीयभाषा
महोत्सवस्य वास्तविकी
उपलब्धिः - निदेशकः

भारतम्, विश्वे स्मार्टदूरभाषस्य
तृतीयः बृहत्तमः निर्यातकः देशः

भारतम्, विश्वे स्मार्टफोन इत्येतस्य
स्मार्टदूरभाषस्य तृतीयः बृहत्तमः निर्यातकः
देशः सम्भवत्। नवदशसहस्रतमे वर्षे
भारतं त्रयोविंशतितमे स्थाने स्थितमासीत्।
नवम्बर-मासैव चलदूरभाषस्य निर्यातः
विंशति-सहस्रकोटि-रूपकाणां सीमानं
स्पृष्टवान्। केन्द्रीय-सूचना-प्रौद्योगिकीयमन्त्री
अश्विनी वैष्णवः अस्य प्राप्तदत्तांशस्य प्रशंसा
अकरोत्।

कृषकाणाम् आयवर्धनाय षड्-
सूत्रीय-रणनीतिः निर्मिता अस्ति
प्रशासनेन कृषकाणाम् आयवर्धनाय षड्-
सूत्रीय-रणनीतिः निर्मिता अस्ति।
कृषिकृषककल्याणमन्त्री शिवराजसिंहचौहानः
अद्य लोकसभायाम् एकस्य प्रश्नस्य प्रत्युत्तरं
दत्त्वा अवदत् यत् प्रयत्नानाम् परिणामाः सम्मुखे
आयान्ति इति।

नवदिल्ल्यां फिटइण्डिया-साइक्लिंग-
ट्यूजडेज इत्येतत् द्विचक्रिकाभियानाय
हरितध्वजं प्रदर्शितवान् क्रीडामन्त्री

केन्द्रीय-युव-विषयकक्रीडामन्त्री
मनसुखमाण्डविया इत्ययम् नवदिल्ल्यां
फिटइण्डिया-साइक्लिंग-ट्यूजडेज इत्येतत्
द्विचक्रिकाभियानाय हरितध्वजं प्रदर्शितवान्।
अत्रावधी असौ समुचितस्वास्थ्यस्य महत्त्वं
प्रबलतया प्रतिपादयन् उक्तवान् यत् केवलं
एकः स्वस्थ-समाजः एव एकस्य समृद्धराष्ट्रस्य
विकासं कर्तुं शक्नोतीति। श्रीमाण्डवियाः
न्यागादीत् यत् अस्योपक्रमस्योद्देश्यं
वायुगुणवतासूचकाङ्के संशोधनं प्रति जागृत्या सह
स्वस्थभारतस्य निर्माणमिति वर्तते।

मन्त्रिणा नागरिकैः आग्रहः कृतः यतैः
द्विचक्रिकाक्रियाकलापानां सादृश्यात् शारीरिक
व्यायामाः अनुपालनीयाः। अवधेयं वर्तते यत्
फिटइण्डिया-साइक्लिंग ट्यूजडेज इति एकं
महत्त्वपूर्णं अभियानं वर्तते। यद्धि नवदशसहस्र-
द्विसहस्रतमे वर्षे प्रधानमन्त्रिणा नरेन्द्रमोदिना
समारब्धम्। अस्य कार्यक्रमस्य आयोजनं आदेशे
एकसहस्राधिकं स्थलेषु क्रियते।

लोकसभायाम् एकं राष्ट्रम् एकं निर्वाचनम्
इत्यनेन सम्बद्धं विधेयकद्वयम् प्रस्तुतम्

हिमसंस्कृतवार्ताः। एकं राष्ट्रम् एकं निर्वाचनम् इत्यनेन सम्बद्धं विधेयकद्वयम्
लोकसभायाम् प्रस्तुतम्। केन्द्रीय-विधिमन्त्री अर्जुनराम-मेघवालः
नवविंशत्यधिकैकशततमं संविधानम् चतुर्विंशत्यधिक-द्विसहस्रतमं
संशोधनविधेयकम् अथ च संशोधितं केन्द्रशासित-प्रदेश-विधि-विधेयकं
सदनस्य सम्मुखे स्थापितवान्। विधिमन्त्रिणा यथा विधेयकं सदनमध्ये स्थापितम्
तावत् विपक्षिदलैः मतविभाजनम् अभ्यर्थितम्। नवषष्ठ्यधिकद्विशतं सदस्यैः
विधेयकप्रस्तुतेः पक्षे अपि च अष्टनवत्यधिकैकशतं सदस्यैः विरोधे मतं
प्रकटीतम्। काङ्ग्रेस-टीएमसी-शिवसेना-उद्धवठाकरे-समूह-माकर्सवादी-
कम्युनिस्ट पार्टी इत्येतानि दलानि समेत्य अन्यैः विपक्षिदलैः विधेयकस्यास्य
विरोधः कृतः। सहैव संविधानस्य संरचनागताधारे कठोरप्रहारः ख्यातः।
श्रीमेघवालः विपक्षिदलानाम् आरोपानां खण्डनं कृत्वा प्रतिपादितवान् यत्
विधेयकमेतत् संविधानस्य आधारगतसंरचनां विरुध्य नैव स्थीयते इति। असौ
विधेयकद्वयं संयुक्त-संसदीय समितिं प्रति प्रेषयितुं प्रस्तावं प्रस्तुतवान्।
काङ्ग्रेसदलस्य मनीषतिवारी उक्तवान् यत् एते विधेयके संविधानस्य मूलसंरचनां
उल्लङ्घयतीति। टीएमसी-दलीयः नेता कल्याण-बनर्जी इत्येषः उक्तवान् यत्
आभ्यां विधेयकाभ्यां राज्य-विधानसभानां स्वायत्तता प्रभाविता भविष्यति।
अत्रान्तरे केन्द्रीयगृहमन्त्री अमितशाहः प्रोक्तवान् यत् यदा एकं राष्ट्रम् एकं
निर्वाचनमिति विधेयकं समागतं तावत् प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदी सूचितवान् यत्
विधेयकमिदं संयुक्तसंसदीय समितिं प्रति प्रेषणीयमिति।

राज्यसभया भारतीय-
संविधानस्य पञ्चसप्ततिवर्षाणां
गौरवशालियात्रायाम्
समायोजिता

राज्यसभया भारतीयसंविधानस्य
पञ्चसप्ततिवर्षाणां गौरवशालियात्रायाम्
समायोजिता विशिष्टचर्चा अग्रे
समारब्धा। सदनस्य नेता केन्द्रीयमन्त्री
च जगत्प्रकाश-नड्डाः चर्चायां भागग्रहन्
अवदत् यत् भारतं न केवलं बृहत्तमः
प्रजातान्त्रिक-देशो विद्यते अपितु
लोकतन्त्रस्य जननीत्वेनापि अस्ति
इति। असौ समुदीरितवान् यत्
भारतीय-लोकाचारानुसारि लोकतन्त्रे
स्वतन्त्रता समानता समावेशिता च
अन्तर्निहिताः वर्तन्ते। याः हि देशस्य
नागरिकान् सम्मानजनकस्य जीवनस्य
अधिकारं प्रददाति। एतदर्थं तस्य
प्रशासनं पूर्णतया समर्पितमस्ति। अपि
च देशः संविधानसभयाः समेषां
सदस्यानाम् ऋणी अस्ति ये भारतीय
संविधानाय आकारं प्रदत्तवन्तः।

राजस्थानस्य
वर्तमानसर्वकारस्य
एकवर्षस्य पूर्त्यवसरे
प्रधानमन्त्रिणा जयपुरे
आयोजिते कार्यक्रमे
भागः भजितः

प्रधानमन्त्रिणा नरेन्द्रमोदिना
राजस्थानस्य वर्तमानसर्वकारस्य
एकवर्षस्य पूर्त्यवसरे जयपुरे आयोजिते
कार्यक्रमे भागः भजितः।
कार्यक्रमेऽस्मिन् असौ ऊर्जा-मार्ग-
रेलमार्ग-जल-चेत्यादिभिः विषयैः
सम्बद्धानां त्रिंशताधिक षट्चत्वारिंशत्-
सहस्रकोटिरूपकाणां चतुर्विंशति-
परियोजनानां उद्घाटनं, लोकार्पणं च
विहितवान्। जनसभां सम्बोधयन्
प्रधानमन्त्री राजस्थानस्य
सर्वाङ्गीणविकासाय सर्वकारस्य
प्रतिबद्धतां रेखांकितवान् तथा च राज्ये
प्रगतेः त्वरिततायै
"डबलइंजनइतिसर्वकारस्य"

सुभाषितम्
चिन्तनीया हि विपदाम्,
आदावेव प्रतिक्रिया।
न कूपखननं युक्तं,
प्रदीप्ते वह्निना गृहे।।
हिन्द्यर्थः- विपत्ति के आने से
पहले ही उसकी प्रतिक्रिया सोच
लेनी चाहिए, जिस प्रकार से घर
में आग लग जाने पर विचार
करना उचित (सही) कार्य नहीं
है। अतः किसी भी प्रकार की
विपत्ति से निपटने के लिए सदैव
तत्पर रहना चाहिए।

प्रतिदिनं नवीनतमं
हिमसंस्कृतवार्ताः
दैनिकवार्तापत्रं प्राप्स्यथ
7876636263
Whatsapp संख्या मध्ये
नमो नमः लिखन्तु
To get the latest
himsanskritvartah
Daily Sanskrit Newspaper
every day, write Hello on
7876636263 Whatsapp

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः
दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-
अशुद्धिनां कृते सम्बद्धाः
पत्रकाराः लेखकाश्च
उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः
हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्
जसवं कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे
कस्बा कोटला, जिला कोण्डा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः - १७७१११

भूमिकायाः उपरि बलं प्रदत्तवान्।
अस्मिन् कार्यक्रमे राजस्थानस्य
मध्यप्रदेशस्य च मुख्यमन्त्रिणौ अपि
भागं गृहीतवन्तौ। प्रधानमन्त्रिणा
मोदिना प्रोक्तं यत् राजस्थानस्य
विकासाय डबलइंजनइति सर्वकारः
नैरन्तर्येण कार्यं कुर्वन् अस्ति तथा च
"एकवर्षः परिणामोत्कर्षः" कार्यक्रमस्य
भागत्वेन जयपुरे प्रमुखविकास-
परियोजनानां उद्घाटनशिलास्थापन-
समारोहे च अनेन सन्तुष्टिः प्रकटिता।

तपोवनस्य सभाभवनं आवर्षं पर्यटकानां कृते उद्घाटितं भविष्यति - कुलदीपसिंहः पठानिया

हिमसंस्कृतवार्ता: - धर्मशाला। विधानसभायाः अध्यक्षः कुलदीपसिंहः पठानिया अवदत् यत् वर्षे एकवारमेव शिशिरसत्रस्य आयोजनं भवति इति कारणेन तपोवनविधानसभाभवनं वार्तायां वर्तते । भविष्ये आवर्षम् उद्घाटितं तिष्ठति। लोकसभाभवनं द्रष्टुं यथा जनाः गच्छन्ति, तेषु एव पङ्क्तिं शिशिरसत्रस्य अनन्तरं विशेषानुमतेः टिकटस्य च आधारेण पर्यटकानां सामान्यजनानाञ्च कृते तपोवनविधानसभासङ्कुले उद्घाटितं भविष्यति। अत्र एकः जलपानकक्षः उद्घाटितः भविष्यति। अग्रिमसमये सभायाः समीपे छात्रावासेन सह होटेलस्य निर्माणं भविष्यति इति उक्तवान्। यदा सत्रं भवति तदा सभासदस्याः तत्र स्थातुं शक्नुवन्ति, सत्रानन्तरं तस्य व्यावसायिकरूपेण उपयोगः कर्तुं शक्यते । अस्य कृते भूमिः चयनिता अस्ति । हिमाचलप्रदेशपर्यटनविकासनिगमाय दातव्यं वा कस्मैचित् निजीसंस्थायै वा, एतदपि पश्चात् चर्चा भविष्यति। सः अवदत् यत् आगामिसमये तपोवने युनां सांसदानां, पंचायतीराजसंस्थानां प्रतिनिधीनां, नगरीयसंस्थानां च सम्मेलनानां आयोजनं भविष्यति, येन विधानसभा केवलं निर्वाचितसदस्यानां कृते एव सीमितं न भवति। विद्यालयस्य बालकाः अत्र सभायाः कार्यविधिम् अवलोकयितुं शक्नुवन्ति। लोकसभानिर्वाचनानन्तरं दिल्लीनगरे प्रथमं सीपीए-सत्रं सम्पन्नम्, यस्मिन् देशस्य विधानसभानां अध्यक्षः, लोकसभायाः, राज्यसभायाः च सभापतयः, उपसभापतयः च उपस्थिताः आसन्। तत्र निर्णयः अभवत् यत् युवा सांसदाः, पंचायतीराजसंस्थानां निर्वाचितप्रतिनिधिः अपि सांसदः, मुख्यमन्त्री, विपक्षनेता, मन्त्रिपरिषदः सदस्यः इति रूपेण सभासु चर्चा कुर्वन्तु। हिमाचलस्य विषयेषु तस्य किं मतम्, एतेषां घटनानां माध्यमेन ज्ञातव्यम्।

ई-विधानसभा-पश्चात् अधुना राष्ट्रिय-ई-विधान-अनुप्रयोगः प्रारब्धः भविष्यति

विधानसभाध्यक्षः अवदत् यत् पूर्वमुख्यमन्त्री वीरभद्रसिंहस्य तत्कालीनस्य अध्यक्षस्य बृजबिहारीलालबुटेलस्य च समये ई-विधानसभाध्यक्षः अवदत् यत् पूर्वमुख्यमन्त्री वीरभद्रसिंहस्य तत्कालीनस्य अध्यक्षस्य बृजबिहारीलालबुटेलस्य च समये ई-

विधानसभाध्यक्षः कार्यन्विता आसीत्। हिमाचलप्रदेशः देशे प्रथमा विधानसभा अभवत् यया ई-सभाध्यक्षः कार्यन्विताम् । तदनन्तरं सम्पूर्णः देशः हिमाचलप्रदेशस्य ई-विधानसभाप्रतिरूपं स्वीकृतवान् । अधुना संसदीयकार्याणां मन्त्रालयः इच्छति यत् सर्वेषां विधानसभानां, लोकसभायाः, राज्यसभायाः च कार्यविधिः एकेन एव आवेदनद्वारा उपलब्धा भवतु। अस्य कृते राष्ट्रिय-ई-विधान-अनुप्रयोगः (नेवा) २.० संस्करणं प्रारभ्यते । देशे कोऽपि व्यक्तिः गृहे उपविश्य सभायाः कार्यविधिं ज्ञातुं शक्नोति। अस्य अनुप्रयोगस्य-माध्यमेन जनाः ज्ञातुं शक्नुवन्ति यत् सदनस्य अन्तः कः सदस्यः कं प्रश्नम् उत्थापितवान्, तस्मिन् किं चर्चा अभवत् इति। अस्य कृते हिमाचलप्रदेशस्य केन्द्रसर्वकाराद् ८ कोटिरूप्यकाणां बजटं प्राप्तम् अस्ति । एषः प्रथमः प्रयोगः अस्ति, अद्यापि तस्मिन् केचन दोषाः अवशिष्टाः सन्ति। केन्द्रमन्त्रालयस्य लोकसभायाः च केचन जनाः अपि एतान् विषयान् उत्थापितवन्तः। पठानिया उक्तवान् यत् ई-विधानसभा प्रारूपम् अस्माकं स्वकीयम् अस्ति, परन्तु नेवा एषु इत्यनेन सह सम्बद्धतां प्राप्तुं सर्वं परिवर्तनीयं भविष्यति। ई-विधानसभायाः अन्तर्गतं अधुना राष्ट्रिय-ई-विधान-अनुप्रयोगः प्रारम्भः भविष्यति।

विधानसभायाः शिशिरसत्राय धर्मशालां प्राप्तवान् मुख्यमंत्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः

हिमसंस्कृतवार्ता: - धर्मशाला। मुख्यमंत्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः विधानसभायाः शिशिरसत्राय धर्मशालां प्राप्तवान्। धर्मशालानगरस्य साई-क्रीडाङ्गणे मुख्यमन्त्रिणः सुखविन्दरसिंहसुक्खोः हार्दिकं स्वागतं विहितम् । मुख्यमन्त्री विधानसभायाः शिशिरसत्राय मंगलवासरे सायं धर्मशालानगरं प्राप्तवान्। कृषिमन्त्री चन्द्रकुमारः, आयुषमन्त्री यदविन्द्रगोमा, विधायकः किशोरीलाल, उपमुख्यसचेतकः केवलसिंहः पठानिया, विधायकः संजयः अवस्थी, विधायकः सुदर्शनः बबलु, धर्मशालायाः पूर्वप्रत्याशी देवेन्द्रः जग्गी, सुरेन्द्रः मनकोटिया इत्येतैः सह शतशः जनैः मुख्यमन्त्रिणः सुखविन्दरसिंहसुक्खोः स्वागतं कृतम्।

आयुषः तथा युवाक्रीडासेवामन्त्रिणः यादविन्द्रगोमावर्यस्य विपक्षाय आह्वानम्

हिमसंस्कृतवार्ता: - धर्मशाला। आयुषः युवाक्रीडासेवामन्त्री यादविन्द्रगोमा उक्तवान् यत् काङ्ग्रेससर्वकारेण राज्यस्य जनानां कृते दत्तासु निर्वाचनप्रतिश्रुतिषु पञ्चप्रतिज्ञाः केवलं १५ मासेषु एव पूर्णाः कृताः। विपक्षपक्षाय महदाह्वानम् दत्त्वा मन्त्री उक्तवान् यत् भाजपा आरोपं प्रत्यारोपं च कर्तुं स्थाने सदनं भ्रष्टाचारविषये चर्चाम् आनयेत्, तदा एव ज्ञास्यते यत् कः सत्यम्, कः मूषावादी च। सः अवदत् यत् यदा-यदा केन्द्रे हिमाचलपक्षे प्रस्तौतुं आगच्छति तदा-तदा भाजपा सदनात् बहिः गच्छति। सः अवदत् यत् वयं सर्वकारस्य अवशिष्टाः प्रतिज्ञाः पूरयितुं पूर्णनिश्चयेन कार्यं कुर्मः। सः अवदत् यत् २०२७ तमवर्षपर्यन्तं हिमाचलप्रदेशः स्वावलम्बी, २०३२ तमवर्षपर्यन्तं देशस्य समृद्धतमं राज्यं भवेत् इति अस्माकं संकल्पः अस्ति।

नीतिपरिवर्तनं कृत्वा अतिरिक्तराजस्वं अर्जयितुं सर्वकारः सफलः अभवत् । आबकारीनीतिपरिवर्तनस्य कारणात् गतवित्तीयवर्षे २६३१ कोटिरूप्यकाणां राजस्वं प्राप्तम् । वयं मद्यापणानां निविदाम् आरब्धवन्तः, येन गतवर्षे राज्ये ४८५ कोटिरूप्यकाणां राजस्वं प्राप्तम्, सः अवदत् यत् व्यवस्थायां परिवर्तनद्वारा हिमाचलप्रदेशः आत्मनिर्भरः क्रियते। केन्द्रीयविश्वविद्यालयस्य धर्मशालापरिसरस्य कृते ३० कोटिरूप्यकाणां राशिं निक्षेपयितुं सर्वकारः प्रपन्नप्रक्रियायाः माध्यमेन गच्छति इति मन्त्री गोमा अवदत्। एषा प्रक्रिया समाप्ता भविष्यति, मार्चमासपर्यन्तं कार्यं आरभ्यते।

सत्राय सज्जं तपोवनम् , बुधवासरे आगमिष्यति सर्वकारः

हिमसंस्कृतवार्ता: - धर्मशाला।

तपोवनसहितं धर्मशाला विधानसभायाः शिशिरसत्राय सज्जम् अस्ति। विधानसभाध्यक्षः कुलदीपसिंहः पठानिया, विपक्षनेता तथा अनेकविभागानाम् अधिकारिणः कर्मचारिणः च धर्मशालां प्राप्तवन्तः। १८ दिनाङ्कतः २१ दिनाङ्कपर्यन्तं शिशिरसत्रस्य संचालनार्थं विधानसभायाः अध्यक्षेन सत्रात् पूर्वं १७ दिसम्बर दिनाङ्के सर्वदलीयसभागमः आहूतः। सर्वकारस्य विपक्षस्य च

प्रशासनस्य व्यवस्था सम्पन्ना

उपायुक्तः काङ्गड़ा हेमराजवैरवा कथयति यत् काङ्गड़ाजिल्लाप्रशासनं सर्वकारस्य स्वागताय पूर्णतया सज्जम् अस्ति। उपायुक्तः अवदत् यत् सर्वकारस्य मार्गदर्शकानुसारं सर्वा व्यवस्था कृता अस्ति। सत्राय आगतानाम् आवासस्य सर्वा व्यवस्था कृता अस्ति।

दृढा सुरक्षाव्यवस्था:

पुलिसाधीक्षिका काङ्गड़ा शालिनी अग्रिहोत्री कथयति यत् सुरक्षादृष्ट्या तपोवनसहितं नगरं अष्टक्षेत्रेषु विभक्तम्

अधिकारिणां सुरक्षा, निवासः, भोजनेन च सहितं सर्वाः व्यवस्थाः अपि जिलाप्रशासनेन कृताः। तस्मिन् एव काले सर्वकारस्य स्वागतार्थं विविधविभागाः तोरणमार्गं स्थापयित्वा सर्वकारीयभवनेषु दीपं स्थापयित्वा सम्पूर्णं नगरं प्रकाशितवन्तः। विधानसभाध्यक्षः कुलदीपसिंहः पठानिया सोमवासरे धर्मशालानगरस्य तपोवने भवितुं विधानसभायाः शिशिरसत्रस्य सज्जतायाः अवलोकनं कृतवान्। सः अपराह चतुर्विदेन तपोवनं प्राप्तवान् यत् सत्रसम्बद्धानां प्रचलतः सज्जतायाः अवलोकनं कृतवान्। विधानसभासचिवालयं प्राप्ते कुलदीपसिंहः पठानिया इत्यस्य स्वागतं विधानसभा सचिवालयस्य अधिकारिभिः

कर्मचारिभिः तथा धर्मशालायां स्थितैः जिलास्तरीयैः अधिकारिभिः कृतम्। तपोवने शिशिरसत्रं भवितुं गच्छति। इदम् सत्रम् १८ तः २१ दिसम्बर पर्यन्तं भविष्यति। कुलदीपसिंहः पठानिया उक्तवान् यत् एतत् शीतकालीनसत्रं विना विलम्बेन निरन्तरं भवितव्यं तथा च जनहितसम्बद्धेषु विषयेषु सदनं सार्थकचर्चां भवितुमर्हति, तदर्थं सः सर्वदलीयसभाम् आहूतवान्, यस्मिन् संसदीयकार्याणां मन्त्री हर्षवर्धनः चौहानः, विपक्षस्य नेता जयराठाकुरः, उपमुख्यसचेतकः केवलसिंहः पठानिया एवं सदस्याः आहूताः आसन्।

युवभ्यः शुभवार्ता, जेबीटीसहितम् १,४२३ पदानां नियुक्तये आयुसीमायां द्विवर्षीयापकर्षं दातुं सिद्धता

हिमसंस्कृतवार्ता:- डॉ पद्मनाभः। हमीरपुरम्। प्रश्नपत्ररहस्योद्घाटनप्रकरणस्य कारणेन द्विवर्षीयन्तरे नियुक्तेः प्रतीक्षां कुर्वतां प्रदेशस्य अनुद्योगीयुवभ्यः आश्रयपूर्णा सुखदवार्ता अस्ति। विघटितकर्मचारी-चयन-आयोगस्य काले विलंबिताः नियुक्तिप्रक्रियाः शीघ्रं समाप्तं च पात्रार्थिनः न्यूनातिन्यूनं द्विवर्षीय- आयुसीमायाम् अपकर्षं दातुं प्रयासः आरभ्यते। एतस्मिन् विषये राज्यचयन-आयोगेन प्रस्तावः प्रदेशसर्वकाराय प्रेषितः।

अतीतेषु दिनेषु मुख्यकार्यदर्शिनः मुख्यमंत्रीसुखविंदसिंहसुखमहोदयेन आयोगसम्बद्धाधिकारिणः निर्देशाः प्रस्ताः। अधुना हिमाचलप्रदेशराज्य-चयन-आयोगः हमीरपुरम् विघटितायोगस्य समये अधिसूचिताः ८० पदकूटसंख्यानां नियुक्तिप्रक्रियायाः शीघ्रं पूर्णं कर्तुं त्वरिततां कृतवान्। एतेषु ८० पदकूटसंख्यासु प्रदेशस्य विभिन्नविभागेषु कुलं १,४२३ पदानि पूरितानि भविष्यन्ति। तत्र जेबीटी, जेओए-आईटी, अन्यपदानि च सम्मिलितानि।

सर्वाधिकं जेबीटी- इत्यस्य ४०० पदानि

सर्वाधिकं ४०० जेबीटी पदानि सन्ति। अनेन पात्रं जेबीटीप्रशिक्षितानां कृते महदाश्रयः भविष्यति। दिसम्बरमासे २०२२ तमे वर्षे पत्रभ्रमप्रकरणं प्रकाशमागतम्। ततः परं दर्जनशः नियुक्तिप्रक्रियाः परीक्षणक्षेत्रे प्रविष्टाः। एतेषु ८० पदकूटसंख्यानां केवलं आवेदनप्रक्रिया सम्पूर्णा अभवन्। अधुना एतेषां नियुक्तिप्रक्रियां पुनः आरभ्यन्ते।

मन्त्रिमण्डले नियुक्तिषु अन्तिमनिर्णयः भविष्यति

धर्मशालायाः तपोवने विधानसभासत्रारम्भात् पूर्वं मुख्यमन्त्रिणा सुखुः महोदयेन आयोगस्य विस्तृतं विवरणं प्रस्तौतव्यं भविष्यति। ततः आयोगेन सम्पूर्णा सिद्धता कृता अस्ति। मुख्यमन्त्रिणः निर्देशानुसारं नियुक्तिप्रक्रियासंबन्धिने एषः विषयः मन्त्रिमण्डले प्रस्तुतं भविष्यति।

मन्त्रिमण्डलस्य अनुमोदनानन्तरं एव निश्चितं भविष्यति यत् नियुक्तिप्रक्रियाः नवीनविज्ञापनेन आरभ्यन्ते अथवा पूर्वप्रक्रियायाः प्रवर्तनं क्रियते। मुख्यमन्त्रिणः निर्देशानुसारं आयोगेन प्रस्तावः सिद्धः कृतः प्रदेशसर्वकाराय प्रेषितः। एतेषु नियुक्तिषु अधिकतमायुसीमायां अपकर्षं नवीकरणीय विज्ञापनं च अपि सरकारेण निश्चितं भविष्यति। एतासु ८० पदसंख्यासु १,४२३ पदानि पूरितानि भविष्यन्ति।

- विक्रम महाजनः, सचिवः, हिमाचलप्रदेशराज्यचयनायोगः

पश्चिम-हिमालयीयक्षेत्रे,

राजस्थान-पञ्जाब-हरियाणा-

चेत्यादिषु राज्येषु च

तीव्रशीततरङ्गस्थितेः पूर्वानुमानम्

भारतीयऋतुविज्ञानविभागेन पश्चिम-हिमालयीयक्षेत्रे, राजस्थान-पञ्जाब-हरियाणा-चेत्यादिषु राज्येषु च तीव्रशीततरङ्गस्थितेः पूर्वानुमानं कृतम् अस्ति। आकाशवाण्या सह विशेषवार्तालापे भारतीयऋतुविज्ञानविभागस्य वरिष्ठवैज्ञानिकः सोमासेन-रायः प्रोक्तवती यत् एतेषु क्षेत्रेषु तीव्रशीत-तरङ्गस्थितेः गाम्भीर्यम् आगामिने सप्त-दिवसपर्यन्तं द्रष्टुं शक्यते। केन्द्रीयप्रदूषणनियन्त्रणमण्डलस्य अनुसारं राष्ट्रियराजधान्यां वायुगुणवत्तासूचकाङ्कः चतुश्शतम् अङ्कतः अधिकः अस्ति येन कारणेन वायुगुणवत्ता गम्भीरवर्गे अस्ति। प्रदूषणस्तरस्य तीव्रवृद्धेः अनन्तरं वायुगुणवत्ताप्रबन्धन आयोगेन दिल्ली-राष्ट्रीयराजधानी-क्षेत्रे ग्रैप इत्यस्याः योजनायाः चतुर्थचरणं कार्यान्वितम् जातम्। प्रदूषणस्य वर्धमानस्तरस्य कारणात् दिल्लीनगरस्य सर्वे प्राथमिकविद्यालयाः यावत् अग्रे निर्देशाः न प्राप्यन्ते तावत् कक्षा-सञ्चालनस्य विधिव्ययम् स्थाप्यन्ते।

हिमाचलविधानसभायाः शीतसत्राय ३१६ प्रश्नाः प्राप्ताः, प्रथमे दिवसे एव तप्यते तपोवनम्

हिमसंस्कृतवार्ताः - धर्मशाला। धर्मशालायाः तपोवनसङ्कुलस्य बुधवासरात् हिमाचलप्रदेशविधानसभायाः शिशिरसत्रं आरभ्यते। चतुर्दिवसीयं सत्रं २१ दिसम्बर पर्यन्तं भविष्यति। सत्रस्य प्रथमदिने एव कोलाहलस्य सम्भावना भवति। मंगलवासरे सर्वदलीयसभायाः दूरं स्थित्वा भाजपा इत्यनेन एतत् सूचितम्। अपरपक्षे सत्तापक्षः अपि विपक्षं प्रति दृढं उत्तरं दातुं सज्जः अस्ति। यदि विपक्षः सर्वकारेण प्रतिज्ञाः कार्यान्वयितुं न कृतवान् इति आरोपं करोति तर्हि सत्ताधारी दलम् केन्द्रस्य हिमाचलस्य उपेक्षायाः कवचरूपेण उपयोगं करिष्यति। प्रथमदिवसस्य कार्यविधेः आरम्भात् पूर्वं भाजपा आक्रामकं वृत्तिं स्वीकुर्यात्। सदनस्य बहिः जोरावर-क्रीडाङ्गणे भाजपा यत्र सर्वकारस्य विरुद्धं जनविरोधसभां करिष्यति, तत्र प्रातः ११ वादनात् आरभ्य प्रश्नहोरायाः कार्यविधौ गतिरोधं अपि जनयितुं शक्नोति। यदि विपक्षस्य लक्ष्यं भवति यत् सर्वकारस्य द्विवर्षीयं कार्यकालं दुष्टं चित्रयितुं तर्हि काङ्ग्रेसपक्षः स्वस्य उपलब्धीनां सूचीं कृत्वा व्यवस्थां परिवर्तयितुं चर्चा पुनः करिष्यति।

अपरपक्षे विधानसभाध्यक्षः कुलदीपपठानिया मंगलवासरे विधानसभायाः सभागारस्य पत्रकारसम्मेलने अवदत् यत् शीतकालीनसत्रं शून्यहोरातः आरभ्यते। विधानसभासदस्याः मध्याह्नद्विदशतः अपराह्नद्विदशवादनपर्यन्तं हिमाचलसम्बद्धं किमपि विषयं उत्थापयितुं शक्नुवन्ति, परन्तु सत्रस्य आरम्भात् एकहोरापूर्वं विधानसभासचिवालयं सूचयितुं प्रवृत्ताः भविष्यन्ति। सदस्यः अधिकतमं केवलं द्वौ विषयौ एव उत्थापयितुं शक्नोति। अस्य कृते विधानसभाध्यक्षः अनुमतिं दास्यति। सर्वकारः अथवा सम्बन्धितः मन्त्री इच्छति चेत् उत्तरं दातुं शक्नोति अन्यथा प्रश्नाः उत्तरार्थं सम्बन्धितविभागेभ्यः प्रेषिताः भविष्यन्ति। सत्रे २४८ तारायुक्ताः प्रश्नाः पृष्ठाः भविष्यन्ति। यत्र ६८ अतारकप्रश्नाः भविष्यन्ति। नियम-६२ इत्यस्य अन्तर्गतं ५ प्रश्नाः, नियम-६३ इत्यस्य अन्तर्गतं १, नियम-१०१ इत्यस्य अन्तर्गतं-५, नियम-१३० इत्यस्य अन्तर्गतं- ३ प्रश्नाः सन्ति।

चतुर्थे सभासु निजीसदस्यदिवसः २० दिसम्बर दिनाङ्के भविष्यति, यस्मिन् सदस्याः विधानसभासचिवे प्रस्तावान् प्रेषयन्ति, व्यापारपरामर्शदातृसमितिः च योग्यतायाः आधारेण तान् अनुमोदयति। तदर्थं प्रश्नहोरायाः अनन्तरं एकः दिवसः अस्ति। त्रिसु सभासु सत्तापक्षेण विपक्षसर्वकारेण च आनयितानां विधेयकानाम् चर्चा भवति। सभापतिः अवदत् यत् सभायाः कार्यविधेः यू-नलिकायां उपलभ्यते, परन्तु भविष्ये लाइव-प्रसारणस्य विषये विचारः भविष्यति। एतदर्थं धनस्य आवश्यकता वर्तते। यदि केन्द्रं बजटं प्रदाति तर्हि लोकसभायाः राज्यसभायाः च पङ्क्तिं एषा सुविधा आरब्धुं शक्यते। गतसत्रे भाजपाविधायकैः कृतस्य कोलाहलस्य विषये सभापतिः अवदत् यत् केभ्यः भाजपाविधायकेभ्यः सूचनाः प्रेषिताः, येषां उत्तराणि प्राप्ताणि। परन्तु एषा विधानसभायाः अन्तः एव कार्यविधिः अस्ति, केवलं विधानसभायाः अन्तः एव भविष्यति।

कनाडादेशस्य उपप्रधानमन्त्री “क्रिस्टिया फ्रीलैण्ड” इत्येषा त्यागपत्रं दत्तवती, टूडो-सर्वकारस्य आलोचनामपि कृतवती

हिमसंस्कृतवार्ताः, नरेशमलोटिया नादौनम्। कनाडादेशस्य उपप्रधानमन्त्री वित्तमन्त्री च “क्रिस्टिया फ्रीलैण्ड” इत्येषा सोमवासरे अकस्मादेव त्यागपत्रं दत्तवती। त्यागपत्रं दत्त्वा सा अवदत् यत् कनाडादेशस्य कृते अग्रे गन्तुं सर्वोत्तममार्गस्य विषये प्रधानमन्त्रिणा “जस्टिनटूडो” इत्यनेन सह सा पुनः सहमता नास्ति। फ्रीलैण्ड इत्येषा संसदे आर्थिकक्षयस्य आकलनानि प्रस्तुत्यर्थं प्रवृत्ता आसीत्। अस्मात् कतिपय-होरा पूर्वमेव सा पदं त्यक्तवती। आकलनपत्रेण व्यापकतया अपेक्षितं यत् २०२३-२४ तमस्य वर्षस्य कृते योजनायाः अपेक्षया सर्वकारेण बहु बृहत् बजट-घातः इति चालितः अस्ति। वयं द्वावपि गतसप्ताहं यावत् भ्रमितौ आस्वः। “क्रिस्टिया फ्रीलैण्ड” इत्येषा “जस्टिनटूडो” इत्यस्मै एकसपोस्ट- माध्यमेन पत्रं लिखितवती यत् ‘गतकेषु सप्ताहेषु भवता सह अहं च कनाडादेशं कुत्र अग्रे नेतुम् इति विषये विवादं कुर्वन्तौ आस्वः।’ मन्त्रिमण्डले टूडो इत्यस्य निकटतमसहयोगिषु अन्यतमा इति मन्यमाना फ्रीलैण्ड इत्येषा वित्तमन्त्री अपि च उपप्रधानमन्त्रीरूपेण कार्यं कृतवती। कस्मिन् विषये भेदः आसीत्? कनाडादेशस्य मीडिया-सञ्चारमाध्यमानां समाचारानुसारं अस्थायीकर-विच्छेदस्य अन्येषां व्यय-उपायानां च विषये सर्वकार-प्रस्तावस्य विषये फ्रीलैण्ड-टूडो इत्यनयोः मध्ये द्वन्द्वः उत्पन्नः आसीत्। फ्रीलैण्ड टूडो इत्यस्मै सम्बोधितपत्रमध्ये लिखितवती यत् “शुक्रवासरे भवान् मां अवदत् यत् भवान् मां वित्तमन्त्रीरूपेण कार्यं कर्तुं न द्रष्टुम् इच्छति तथा च भवान् मम कृते मन्त्रिमण्डले अन्यत् पदं प्रस्तावितवान्” इति। ‘मम सम्यक् सोपानं त्यागपत्रम्।’ सा अवदत्- ‘बहुचित्तनेन अहं निष्कर्षं प्राप्तवती यत् मम कृते एकमात्रः प्रामाणिकः व्यवहारः च मार्गः मन्त्रिमण्डलात् त्यागपत्रम् एव अस्ति’ इति। टूडो-कार्यालयात् तत्कालं प्रतिक्रिया नासीत्। तस्य स्थाने कनाडादेशस्य पूर्वगवर्नर मार्क कार्नी, यः पूर्वमेव टूडो इत्यस्य आर्थिकसल्लाहकाररूपेण कार्यं करोति, सः सम्भाव्यतया देशस्य अग्रिमः वित्तमन्त्री भवितुम् अर्हति, परन्तु कार्नी संसदः सदस्यः नास्ति तथा च परम्परानुसारं निर्वाचिते हाउस् आफ् कॉमन्स इत्यस्मिन् आसनार्थं प्रतिस्पर्धां कर्तुं प्रवृत्तः भविष्यति।

संस्कृतस्य व्यावहारिकरूपेण परिणतिरेव भारतीयभाषा महोत्सवस्य वास्तविकी उपलब्धिः - निदेशकः

हिमसंस्कृतवार्ता:- राजन दुबे, लखनऊ

भाषाविभाग- उत्तरप्रदेशशासनस्य स्वायत्तशासीसंस्थया प्रादेशिकसंस्कृतसंस्थानेन निरन्तरं संस्कृतं व्यावहारिकम्, आजीविकापरकं, कौशलविकासस्य माध्यमं च निर्मातुं विविधाप्रकल्पाः सञ्चाल्यन्ते। आवासीय प्रशिक्षणं तत्र किञ्चन वैशिष्ट्यं भजते। तदीयसमायोजनम् अपरमुख्यसचिवस्य कार्यकारी-अध्यक्षस्य जितेन्द्रकुमारस्य (आई. ए. एस.) प्रेरणया तावज्जातम्। आयोजिते प्रशिक्षणकार्यक्रमेऽस्मिन् शिक्षार्थिनः भाषागतसूक्ष्मताः अवगत्य संस्कृतस्य विपुलसाहित्यं, दर्शनं, शास्त्राध्ययनं सहजता पठितुम् अवगन्तुं च शक्नुयुरिति एतत् उद्देश्यं क्रियान्वयीकर्तुं प्रशिक्षणमिदं प्रवर्तते। अहं विश्वसिमि यत् सर्वे प्रतिभागिनः उद्देश्यानुसूयमानं अवश्यं स्वीयं लक्ष्यं प्राप्स्यन्तीति वक्तव्येन संस्थानस्य निदेशकः विनयश्रीवास्तवः प्रतिभागिनः सम्बोधितवान्। समन्वयकः डॉ. अनिलगौतमः प्रशिक्षणस्य कृतम् उल्लिख्य समस्तसमागतानां स्वागतम् अकरोत्। प्रशासनिकाधिकारी डॉ. दिनेशकुमारमिश्रः जगदानन्दझा च शासनस्तरे संस्कृतम् उन्नतं विधीयमानान् प्रयासान् उल्लिख्य प्रतिभागिनः प्रेरितवान्। ताभ्यां नूतननीती अपि भारतीयज्ञानप्रणाली आधाररूपा निर्मिता। येन संस्कृतस्य प्रासङ्गिकता वर्धते। प्रशिक्षणस्य अधिकारी भगवानसिंहचौहानः अकथयत् यत् कार्यक्रमस्य समन्वयकः अनिल गौतमः, धीरज मैठाणी, प्रशिक्षकेषु योगेश अक्वथी, सवितामोर्गा, राजन दुबे, पूनमसिंहश्च शैक्षणिकगतिविधीः सञ्चालयन्ति। निश्चिते समये विशिष्टोद्देश्यानि अभिलक्ष्य संस्थानम् एतादृशप्रशिक्षणानि सञ्चालयति। अमुष्मिन् अवसरे लेखाकारः नितेशश्रीवास्तवः, आशुलिपिकः वीरेन्द्रतिवारी, कनिष्ठसहायिका पूनममिश्रा, ऋषभपाठकः, शान्तनुमिश्रः, शिवमगुप्ता इत्येतैः सहिताः अन्ये कार्यालयीय अधिकारिणः कर्मचारिणः च समुपस्थिताः आसन्।

श्रीमातामनसादेवी- राजकीय- संस्कृत- महाविद्यालये द्वि-दिवसीया राज्यस्तरीया संकायविकासकार्यशाला आयोजिता

हिमसंस्कृतवार्ता:- डॉ. सुनील कुमारः।

श्रीमातामनसादेवी- राजकीय- संस्कृत- महाविद्यालये, पंचकूलायाम् उच्चतरशिक्षाविभागस्य हरियाणा वित्तीयसहयोगेन १७-१८ दिसम्बर २०२४ तिथिषु "प्रशासनिक, वित्तीयं च हरियाणा सेवा नियमाः २०१६" विषयक- द्विदिवसीय राज्यस्तरीया संकायविकासकार्यशालायाः आयोजनं जातम्। अत्र मुख्यातिथिस्वरूपेण डॉ. अशोक बंसलः, मुख्यः कार्यकारी अधिकारी, श्रीमातामनसादेवी ब्राईन बोर्ड, पंचकूला, विशिष्टातिथिस्वरूपेण डॉ. अनुराधा शर्मा, सेवानिवृत्तप्राचार्या, राजकीय- महिला- महाविद्यालयः, खण्ड-१४, पंचकूला च उपस्थितौ आस्ताम्। कार्यक्रमस्य शुभारंभः दीपप्रज्वलनेन च सरस्वतीवन्दनया सह सम्पानिताः अतिथयः कृतवन्तः। अत्र कार्यक्रमे मान्या रीटा गुप्ता, जिला- उच्चतरशिक्षा- अधिकारी, पंचकूला उक्तवती यत् "प्रशासनिक, वित्तीयं च हरियाणा सेवा नियमाः २०१६" इत्यस्मिन् विषये आयोजितायां द्वि-दिवसीयाकार्यशालायां १५० प्रतिभागिनः उपस्थिताः आसन्, येषां मध्ये विभिन्नमहाविद्यालयेभ्यः प्राचार्याः, आचार्याश्च सम्मिलिताः। कार्यशालायां प्रतिभागिनः जैम पोर्टल चिकित्साप्रतिपूर्तिः दण्ड- याचिकानियमावली, अवकाशं, यात्राभता नियमावली च सेवानिवृत्तिलाभः पेंशनयोजना इत्यादिषु विषयेषु विस्तृतं मार्गदर्शनं प्राप्तवन्तः। कार्यशालायाः प्रथमदिवसे संसाधकस्वरूपेण जहूर मीरः, अनिल शर्मा च उपस्थितौ। मुख्यातिथिना डॉ. अशोकबंसलेन स्वोद्बोधेन कथितं यत् श्रीमातामनसादेवीमन्दिरपरिसरे स्थितोऽयं महाविद्यालयः निरन्तरं प्रगतिं प्राप्नोति। विशिष्टातिथिना डॉ. अनुराधा शर्मा कार्यशालायाः आयोजने सर्वकारस्य शासननिर्देशायां प्रशिक्षणस्य विशेषं महत्त्वं व्याख्यातम्। कार्यक्रमे अन्ते विभिन्न जनपदानां जनपद उच्चतर शिक्षा प्रमुखान् प्राचार्येभ्यः च स्मृतिचिह्नं प्रदत्तम्। प्राचार्येण मुख्यातिथिः विशिष्टातिथिः च सम्मानितौ। कार्यक्रमे समन्वयकस्य भूमिकां डॉ. रेणुका ध्यानी, संयोजकस्य भूमिकां डॉ. सुनील कुमारः, मञ्जसंचालनस्य दायित्वं डॉ. राजबीर इत्यनेन विहितम्।

चलचित्रवार्ता:

सहस्रकोटि-रुप्यकाणां चलच्चित्रं दत्तवतः प्रभासेन सह संघर्षं करिष्यति सनी देओलः

हिमसंस्कृतवार्ता:- जगदीशदाभी (मुम्बई)

दक्षिणस्य नायकः प्रभासः अद्यैव कल्की २९८ ई. इति चलच्चित्रे दर्शनं दत्तवान्। प्रभासस्य अस्य चलच्चित्रस्य प्रचण्डप्रतिक्रिया प्राप्ता। अस्य चलच्चित्रस्य बक्स ऑफिस इत्यत्र सहस्राधिकं कोटिरुप्यकाणि अर्जितानि आसन्। अधुना बॉलीवुड-नायकः सनी देओलः सहस्रकोटि-रुप्यकाणां चलच्चित्रं दत्तवतः प्रभासेन सह संघर्षं कर्तुं गच्छति। दक्षिणस्य नायकः प्रभासः अद्यकाले प्रणय-भयानक-हास्यश्च चलच्चित्रस्य 'द राजा साब' इत्यस्य कारणेन शीर्षकेषु अस्ति। प्रभासः विगतमासान् यावत् अस्य चलच्चित्रस्य चित्रोत्पन्नं करोति। अधिकतया एक्शन-चलच्चित्रेषु दृश्यमानः प्रभासः प्रथमवारं भयानक-हास्य-चलच्चित्रेण सह आगच्छति। अतः प्रशंसकाः जिज्ञासुः भवन्ति। प्रभासस्य अस्य चलच्चित्रस्य प्रदर्शनस्य तिथिः अपि घोषिता अस्ति। इदं प्रणयभयानकहास्यचलच्चित्रं २०२५ तमस्य वर्षस्य अप्रैलमासस्य १०-दिनाङ्के प्रदर्शितं भविष्यति। अधुना समाचारः आगच्छति यत् सनी देओलस्य 'जाट' चलच्चित्रम् अपि आगामिवर्षस्य एप्रिल-मासस्य १०-दिनाङ्के प्रदर्शितं भविष्यति। तस्य अर्थः अस्ति यत् आगामिवर्षे सनी देओलः प्रभासः इत्यनेन सह बक्स ऑफिस इत्यत्र संघर्षं करिष्यति। सनी देओलस्य जाट इति एक्शन चलच्चित्रम् अस्ति। अधुना एव अस्य चलच्चित्रस्य विज्ञापन पुटं प्रदर्शितं जातम्। विज्ञापन दृष्ट्वा इदं दृश्यते यत् सनी चलच्चित्रे प्रचण्डं एक्शनं कुर्वन् दृश्यते। विज्ञापन इत्यनेन सह निर्मातारः अवदन् आसन् यत् आगामिवर्षस्य एप्रिलमासे एतत् चलच्चित्रं प्रदर्शितं भविष्यति। यद्यपि निर्मातारः तिथिं न प्रकाशितवन्तः। परन्तु जाट इत्यस्य प्रदर्शनम् एप्रिल-मासस्य १०-दिनाङ्के भविष्यति इति कथ्यते। एप्रिल-मासस्य १०-दिनाङ्के प्रभासस्य द राजा साब इति चलच्चित्रस्य सनी देओलस्य जाट चलच्चित्रस्य च मध्ये संघर्षः भविष्यति।

।। श्रीरामायणकथा ।।

उत्तरकाण्डम्! (षट्चत्वारिंशः सर्गः) शत्रुघ्नस्य अभिषेकः। (द्वितीयः खण्डः)

रघुनन्दनः रामः एवमुक्त्वा पुनः पुनः शत्रुघ्नं प्रशस्य पुनरेवापरं वाक्यमब्रवीत् - इमानि चत्वारि अश्वसहस्राणि , रथानां सहस्रे द्वे, गजानां शतमुत्तमम् , नानापण्योपशोभिताः अन्तरापणवीथ्यः , नटनर्तकाः च शत्रुघ्नम् अनुगच्छन्तु। हे वीर! त्वं सुवर्णस्य नियुतं पर्याप्तं धनं च आदाय गच्छ। हे नरश्रेष्ठ! सैनिकाः समये धनं प्राप्नुवन्ति चेत् सन्तुष्टाः भवन्ति, अतः त्वं तेभ्यः समये हि धनं दत्त्वा तान् रञ्जय। सुप्रीतैः भृत्यवर्गैः यद् दुःसाध्यं कर्म कारयितुं शक्यते तादृशं कर्म अर्थदारापुत्रबान्धवैः न शक्यते। अतः हृष्टजनाकीर्णा महतीं चमू प्रस्थाप्य त्वम् एक एव धनुष्पाणिः मधुनः वनं गच्छ। तत्र मधुनः पुत्रः लवणः त्वां गच्छन्तं युद्धकाङ्क्षिणं

न जानीयात् अन्यथा तस्य दृष्टिपथं यः आयाति सः तस्य वधः भवति। तस्य मृत्योः अन्यः कश्चित् उपायः नास्ति इति त्वामहम् उपादिशम्। हे सौम्य! इदानीं ग्रीष्मकालः। ग्रीष्मकाले अपयाते वर्षाकाले उपागते त्वं लवणं जहि। वर्षाकाले युद्धं न भवति अतः तस्मिन् काले सः शूलं विना हि विचरति। सः कालः एव तस्य दुर्मतेः मरणस्य उचितः कालः। ऋषीन् पुरस्कृत्य तव सैनिकाः इदानीं गच्छन्तु। तत्र नदीतीरे सर्वे बले स्थापय। ग्रीष्मावशेषेण यदा जाह्नवीजलं वर्धते तदा त्वं युद्धाय धनुषा सार्धम् अग्रतः गच्छ। रामेण एवमुक्तः शत्रुघ्नः तान् महाबलान् सेनामुख्यान् समानीय वाक्यमब्रवीत् - यत्र युष्माकं वासाः निर्दिष्टाः सन्ति तत्र निवस्यथ। तत्र अविरोधेन स्थातव्यं येन कस्यचित् बाधा न भवेत्। शत्रुघ्नः एवं तान् महाबलान् समाज्ञाप्य प्रस्थाप्य च कौसल्यां सुमित्रां कैकेयीं च अभ्यवादयत्। ततः कृताञ्जलिः शत्रुघ्नः रामं प्रदक्षिणीकृत्य भरतं लक्ष्मणं पुरोहितं वसिष्ठं चापि अभिवाद्य युद्धाय निरगच्छत्।

हिमसंस्कृतवार्ताः, डॉ. विवेक शर्मा, जोगिन्द्रनगरम् सामान्यज्ञानम्

- प्रश्नः 1. भारते अमरकंटकमन्दिरम् कुत्र अस्ति? उत्तरम् : नर्मदानद्याः उद्गमस्थले स्थितः अस्ति। (मध्यप्रदेशप्रान्ते)
- प्रश्नः 2. 'पञ्चरात्रम्' इत्यस्य रचयिता कः अस्ति? उत्तरम् - 'भासः'।
- प्रश्नः 3. ताजमहलम् केन निर्मितम्? उत्तरम्- शाहजहानेन।
- प्रश्नः 4. 'भारतीयस्वतन्त्रतायाः तिथि का?' उत्तरम्- 15 अगस्तः, 1947।
- प्रश्नः 5. सप्तसिन्धवः के? उत्तरम् - गङ्गा, यमुना, सरस्वती, सिन्धुः, गोदावरी, कावेरी, नर्मदा।